

Digitaliserings- Og Forvaltningsdepartementet (dfd)
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Vår dato: 09.12.2024
Vår referanse: 24/72890 - 3
Deres dato: 18.09.2024
Deres referanse: 24/3158-2

Landbruksdirektoratets svar på høring av NOU 2024:14 Med lov skal data deles

Bakgrunn

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD) har sendt *NOU 2024:14 Med lov skal data deles* på høring. NOU-en presenterer Viderebruksutvalgets forslag til lovgivning som skal legge til rette for å fremme viderebruk av data fra offentlig virksomhet.

Landbruksdirektoratet gir med dette sine merknader til NOU-en. Vi kommenterer spesifikt det DFD etterspør, samt områder vi anser berører Landbruksdirektoratet særskilt.

Landbruksdirektorates merknader

Landbruksdirektoratet støtter forslaget om å lovfeste deling av data og etablere klare rammer for dataforvaltning i offentlig sektor. Vi anser dette som et viktig steg mot å sikre at offentlige data utnyttes til det beste for samfunn, næringsliv og forskning, samtidig som personvern og informasjonssikkerhet ivaretas.

Landbruksdirektoratet deltar i OPS Landbruk (et samarbeid mellom offentlig og privat sektor innen norsk landbruk). Målet med OPS Landbruk er å skape en kostnadseffektiv utvikling i mat- og landbrukssektoren gjennom digital samhandling mellom offentlig og privat sektor. Deling og gjenbruk av data mellom offentlig og privat sektor er en sentral driver for effektivisering og verdiskaping i de ulike verdikjedene i norsk landbruk. Dette er et viktig satsingsområde for OPS Landbruk, og ny lovgivning på dette området vil ytterligere underbygge arbeidet som allerede foregår i OPS sammenheng.

Spesielt om DCAT-AP-NO

Landbruksdirektoratet er i gang med flere aktiviteter knyttet til forvaltning, bruk og deling av våre data, inkludert etablering av en intern datakatalog. Vi vil i den sammenheng implementere DCAT-AP-NO for metadatabeskrivelser og legge til rette for maskinell høsting av våre metadata. Landbruksdirektoratet støtter utvalgets forslag om å forskriftsfeste standarden DCAT-AP-NO for metadata. Vi mener dette vil legge et bedre grunnlag for effektiv maskinell deling og tolkning av

metadata enn om denne standarden forblir valgfri, slik tilfellet er i dag.

Spesielt om «Datasett med høy verdi»

Lovforslagets § 13 – om plikt til tilgjengeliggjøring av datasett med høy verdi, vil medføre strengere krav til metadata og delingsmekanismer for denne type data, jf. (EU) 2023/138 (EU-kommisjonens gjennomføringsforordning om såkalte High Value Datasets – HVD), og Digitaliseringsdirektoratets (Digdir) høring av forslag til innføring av HVD-DCAT-AP-NO).

Landbruksdirektoratet vil trolig få leveransekrav knyttet til data om «Agricultural parcels» innenfor kategorien «Geodata». Vi deltar i et initiativ knyttet til etablering av et nasjonalt skifteregister, som vil forvalte data som vi anser å være tilsvarende til «Agricultural parcels». Landbruksdirektoratet mener det er positivt at det stilles strenge krav til HVD-datasettene, både hva gjelder krav til kvalitet på og deling av metadata. Kravene vil etter vår vurdering bidra til at standardiserte HVD-datasett blir etablert raskere i Norge. Dette inkluderer delingsmekanismer som gjør det enklere å bruke data effektivt og maskinelt nasjonalt, og på tvers av landegrensene i EU/EØS.

I dette aktuelle tilfellet kan vi se for oss at det kan være uklart hvilken aktør som har ansvar for dataforvaltning og tilgjengeliggjøring av datasettet, siden flere aktører kan være involvert i produksjon av dataene. Lovteksten inneholder ingen regulering av slike tilfeller. Vårt forslag er at det nasjonale prioriteringsrådet får ansvar for å avklare ansvarsforhold i slike tilfeller, og at dette tas med i forskriften for mandat og organisering for det nasjonale prioriteringsrådet, som er nevnt i § 14 fjerde ledd.

Å få et definert ansvar for datasett med høy verdi, medfører strengere krav til metadata og delingsmekanismer enn for ordinære data virksomheten forvalter. Dette kan gi økte kostnader til utvikling og drift av infrastruktur nødvendig for å etterkomme kravene. Dette er midler som Landbruksdirektoratet ikke har mulighet til å håndtere uten at nødvendige midler til utvikling og drift økes tilsvarende. Virksomheter som får nasjonalt ansvar for HVD-datasett, må også få økte midler til utvikling, forvaltning og drift av datasettene.

Spesielt om organisering av tilsyn av dataformidlingstjenester og tilsyn med registrering av dataaltruismeorganisasjoner

DFD ber spesielt om innspill til organisering av tilsyn etter utvalgets forslag til dataforvaltningslov §§ 4 og 5.

§ 4 omhandler tilsynsmyndighet for dataformidlingstjenester etter dataforvaltningsforordningen artikkel 13, mens § 5 omhandler tilsynsmyndighet for registrering av dataaltruisme-organisasjoner etter artikkel 23.

Landbruksdirektoratet finner det vanskelig på nåværende tidspunkt å gi en konkret anbefaling for organiseringen av de nye tilsynsmyndighetene. Slik vi tolker forordningen hva gjelder bakgrunn og behov for slike tilsyn, kreves det tung og sammensatt kompetanse innen personvern, dataforvaltning, digital infrastruktur

og datadrevet utvikling og -innovasjon hos den myndighet som får ansvaret for respektive tilsyn. Vi støtter derfor utvalgets anbefaling om at DFD utreder en slik organisering nærmere, og ser dette i sammenheng med andre pågående relaterte forordninger, som f.eks. KI-forordningen (AI Act) og forordningen om digitale tjenester (DSA).

Spesielt om utvalgets forslag som går lenger enn minimumskravene i åpne data-direktivet

DFD ber også om innspill til de deler av utvalgets forslag som går lenger enn minimumskravene i åpne data-direktivet, spesielt i forhold til forslaget til datadelingslov §§ 5 fjerde ledd, 6 og 14.

§ 5 fjerde ledd omhandler forslag til utforming av lovtekst som skal regulere hvordan offentlige virksomheter skal tilrettelegge for datadeling og viderebruk gjennom anskaffelse og utvikling av systemer. Utvalget presenterer to tekstforslag, der det ene forslaget har en «bør» ordlyd, mens det andre har en mer «forpliktende» ordlyd.

Landbruksdirektoratet støtter utvalget i at datadelingsloven bør inneha lovtekst om at offentlige virksomheter ved anskaffelse og utvikling av systemer skal tilrettelegge for datadeling. Landbruksdirektoratet er av den oppfatning at lovteksten bør vær så klar og førende som mulig på dette området, og støtter derfor den delen av utvalget som har den mest «forpliktende» ordlyden i sitt forslag – forslaget til Austlid, Broomfield, Bygrave, Kielland og Nyrud.

Hva gjelder § 6, krav til oversikt over og publisering av data og metadata, så støtter Landbruksdirektoratet samtlige ledd. At offentlige virksomheter *skal* (og ikke bare «bør») publisere og vedlikeholde metadata om egne data som er gjort offentlig tilgjengelig, i nasjonal datakatalog, er et betimelig krav.

§ 6 andre ledd gjelder etter Landbruksdirektoratets forståelse krav om publisering av *samtlig*e data virksomheten forvalter, dersom det er *mulig* og *hensiktsmessig* for virksomheten. Landbruksdirektoratet støtter en slik sterk oppfordring til at offentlige virksomheter skal dele oversikt over alle sine forvaltede data, men uten at det er et eksplisitt krav. En slik åpenhet rundt datatilfanget i virksomhetene anser vi å bidra til transparens og økt viderebruk av offentlige data.

§ 14 omhandler opprettelsen av et Nasjonalt prioriteringsråd for deling og viderebruk av data for offentlig virksomhet. Landbruksdirektoratet støtter forslaget. Vi mener at et slikt råd vil ha en nyttig funksjon i de tilfeller det foreligger uklare ansvarsforhold eller interessenetninger mellom virksomheter om deling og bruk av data. Videre kan rådet ha en funksjon for vurdering av behov for etablering av nye data, rett til deling og tilgang til data, graderingsregimer, finansieringsmodeller etc.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Steinar Bjørneset
seksjonssjef

Simen Slotta
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:

Digitaliserings- Og	Postboks 8004 Dep	0030	OSLO
Forvaltningsdepartementet (dfd)			

Kopi til:

Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
--------------------------------	-------------------	------	------